

BADANIA NAD DZIENNIKARZAMI W POLSCE: TRADYCYJNE METODY – NOWE NARZĘDZIA BADAWCZE?

Seminarium i warsztaty metodologiczne

13-14 lutego 2025 r., Collegium Politicum UAM w Poznaniu,
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5, 61-614 Poznań (Kampus Morasko)

PROGRAM I ABSTRAKTY

Organizatorzy

Zespół badawczy *Journalistic Role Performance* (Polska)

Patronat

Sekcja Badań nad Dziennikarstwem
Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej

Polskie Towarzystwo
Komunikacji Społecznej

Spis treści

Wprowadzenie | s. 3

Program seminarium | s. 4-5

Abstrakty sesji pierwszej seminarium | s. 6-10

Abstrakty sesji drugiej seminarium | s. 11-16

Abstrakty sesji trzeciej seminarium | s. 17-20

Abstrakt sesji hybrydowej w języku angielskim | s. 21

Program warsztatów metodologicznych | s. 23

Wprowadzenie

Seminarium naukowe poświęcone problemom, dylematom i wyzwaniom metodologicznym związanym z prowadzeniem badań nad dziennikarzami w Polsce organizujemy po raz trzeci. Podczas pierwszego – w 2017 roku – skoncentrowaliśmy się na doświadczeniach i perspektywach związanych z prowadzeniem badań empirycznych. Natomiast podczas seminarium w 2023 roku, rozmawialiśmy o wyzwaniach metodologicznych związanych z prowadzeniem badań nad dziennikarstwem – głównie w kontekście zmian technologicznych zachodzących w mediach czy ewolucji typów dziennikarstwa oraz gatunków dziennikarskich.

W ramach tegorocznej edycji wydarzenia, chcemy pochylić się nad tradycyjnymi metodami w perspektywie nowych narzędzi badawczych. Mamy nadzieję, że seminarium będzie dla Państwa okazją do przedyskutowania różnych obszarów działań poświęconych badaniom nad dziennikarzami oraz dokonania przeglądu stosowanych dotąd metod i narzędzi. Chcemy, by nasze spotkanie i rozmowy były także wymianą doświadczeń w zakresie prowadzenia tego typu badań. W szczególności stawiamy na dyskusje o narzędziach badawczych oraz technologiach wspierających badania ilościowe i jakościowe.

Z kolei drugiego dnia wydarzenia, stawiamy na praktykę. Przygotowaliśmy dla Państwa warsztaty metodologiczne poświęcone analizie zawartości audiowizualnych przekazów medialnych oraz procedurze planowania badań z wykorzystaniem metod jakościowych.

Cieszymy się, że skierowane do Państwa kilka miesięcy temu zaproszenie do udziału w seminarium naukowym oraz warsztatach metodologicznych, spotkało się z dużym zainteresowaniem. Zachęcamy do zapoznania się z abstraktami wystąpień, które przygotowali prelegenci. Wzorem minionych edycji wydarzenia, zadaliśmy o sporo czasu na dyskusję w ramach poszczególnych sesji seminarium.

Życzymy Państwu owocnych dyskusji oraz inspiracji do dalszych badań, które przyczynią się do dynamicznego rozwoju naszej dyscypliny naukowej.

Organizatorzy

Program seminarium naukowego

(13 lutego 2025, sala 43)

12:00-12:30 Rejestracja uczestników

12:30 Powitanie uczestników i rozpoczęcie seminarium

12:45-14:00 **SESJA I: Rozważania nad przedmiotem i obszarami badań**

Prowadzenie: dr hab. Bartłomiej Secler

- dr hab. Karina Stasiuk-Krajewska, SWPS we Wrocławiu, *Dyskursywne uwarunkowania i cechy dezinformacji na przykładzie przekazów typu fake news. Prezentacja koncepcji badań własnych*
- dr hab. prof. UE Anna Musialik-Chmiel, mgr Agata Berdowska, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, *Narzędzia ICT i AI w dziennikarskim warsztacie*
- dr Iwona Grodź, Polskie Towarzystwo Badań nad Filmem i Mediami, *Dziennikarstwo filmowe w czasach sztucznej inteligencji. Wyzwania dla realizacji komunikacji dziennikarskiej na ten temat*

14:00-14:30 Przerwa

14:30-16:00 **SESJA II: Projekty badawcze – refleksje metodologiczne**

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Agnieszka Stępińska

- prof. UW dr hab. Katarzyna Gajlewicz-Korab, prof. UW dr hab. Michał Głowacki, mgr Dagmara Sidyk-Furman, *Transparentność własności mediów – metodologia The Euromedia Ownership Monitor*
- dr hab. Paweł Urbaniak, Uniwersytet Wrocławski, *Etyka dziennikarska w badaniach polskiego środowiska dziennikarskiego (refleksje po badaniach własnych)*
- prof. UW dr hab. Katarzyna Konarska, prof. UW dr hab. Agnieszka Węglińska, *Autonomia dziennikarzy w Polsce w latach 2015-2023 – badania wpływu czynników politycznych i ekonomicznych*

- prof. UKEN dr hab. Anna Ślósarz, Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Krytyczna analiza dyskursu i stylometria – badanie dziennikarskich strategii oddziaływania

16:00-16:15 Przerwa kawowa

16:15-17:45 **SESJA III: Metody i narzędzia w badaniach nad dziennikarstwem**

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Dorota Piontek

- dr Malwina Popiołek, Uniwersytet Jagielloński, *Wykorzystanie narzędzi archiwizacji cyfrowej do analizy zmian treści newsów w dynamicznym środowisku medialnym*
- dr Monika Wawer, Uniwersytet Jagielloński, *Przygotowanie danych audiowizualnych do analizy – krytyczny przegląd narzędzi*
- dr hab. Anna Prusak, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, *Zastosowanie rozkładu Benforda w analizie informacji medialnych*
- dr Dariusz Raś, Uniwersytet Papieski im. Jana Pawła II w Krakowie, *Zastosowanie rozkładu Zipfa w analizie prasy historycznej i współczesnej*

18:00-19:00 **WYKŁAD GOŚCINNY – SESJA HYBRYDOWA**

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Agnieszka Stępińska

- prof. Zvi Reich, Ben Gurion University of Negev, *The joy and agony: Developing innovative methods for studying journalists' performance*

19:00 Kolacja

Abstrakty sesji pierwszej seminarium naukowego
Rozważania nad przedmiotem i obszarami badań

Prowadzenie: dr hab. Bartłomiej Secler

Dr hab. Karina Stasiuk-Krajewska

SWPS we Wrocławiu

Dyskursywne uwarunkowania i cechy dezinformacji na przykładzie przekazów typu fake news. Prezentacja koncepcji badań własnych

Kategoria dezinformacji jest coraz popularniejszym przedmiotem badań, prowadzonych z wykorzystaniem zróżnicowanych metod, zarówno tych o charakterze ilościowym, jak i jakościowym. Jednak badacze i badaczki, które podejmują się naukowych studiów nad dezinformacją stają przed licznymi wyzwaniami o charakterze teoretycznym i metodologicznym.

Pierwszym z nich jest z pewnością nieprecyzyjność samego pojęcia. Próba zdefiniowania kategorii dezinformacji jako przekazu wprowadzającego w błąd, za którym stoją złe intencje nadawcy, odnosi do kategorii niejasnych, wieloznacznych i trudnych do weryfikacji metodami naukowymi. Jest to przede wszystkim kategoria intencji, ale także kategoria prawdziwości, faktograficzności danego przekazu. Dodatkowo w trudnych do sprecyzowania relacjach z kategorią dezinformacji pozostają kategorie pokrewne – misinformacji, malinformacji, a także fake news.

Warto też zauważyć, że dyskusji – zarówno publicystycznej, jak i naukowej – na temat dezinformacji towarzyszy wysoki poziom wartościowania. Dezinformacja rozpatrywana jest w kontekście jej szkodliwości społecznej oraz postulatów walki czy przeciwdziałania powiązanych z nią zjawiskom medialno-społecznym.

Generalnie rzecz biorąc, badania w tym obszarze podzielić można na te, które dotyczą nadawców; te, które dotyczą odbiorców (zwłaszcza w kontekście kategorii „wpływu”) oraz te, które dotyczą struktury tego rodzaju przekazów. W pierwszym przypadku posługujemy się kategorią atrybucji, poszukując głównie źródeł przekazów dezinformacyjnych oraz

przypisując owym źródłom złe intencje. W kontekście odbiorców analizowane są korelacje pomiędzy treściami dezinformacyjnymi a opiniami i postawami społecznymi, próbuje się także mierzyć siłę oddziaływania poszczególnych przekazów lub też narracji o charakterze dezinformacyjnym (spiskowym). W tym kontekście istotne pozostają rozważania dotyczące efektywnych mechanizmów przeciwdziałania dezinformacji, głównie w obszarze teorii i praktyk *media literacy*.

Proponowane wystąpienie odnosi się do badań trzeciego typu oraz prezentuje wyzwania i trudności (oraz propozycje ich rozwiązań), jakie wiążą się z badaniem przekazów o charakterze fake news oraz narracji spiskowych z wykorzystaniem teorii dyskursu oraz ilościowych i jakościowych metod jego analizy. W proponowanym ujęciu kategoria dezinformacji świadomie i celowo zawężona zostaje do kategorii fake news, ponieważ – co będę starała się wykazać – jest to jedyny typ tekstów o charakterze dezinformacyjnym, który możemy względnie pewnie wyodrębnić i opisać. Podobnie, co także będę chciała udokumentować, możemy wskazać charakterystyczne elementy narracyjne tzw. teorii spiskowych. Najogólniej rzecz biorąc, celem prowadzonych badań jest wskazanie elementów semantycznych, strukturalnych i dyskursywnych, które konstytuują tego rodzaju komunikaty (w porównaniu na przykład do „profesjonalnej informacji dziennikarskiej” / news). Przedmiotem zainteresowania są zarówno elementy językowe, jak i wizualne analizowanego zbioru tekstów (fake news oraz tekstów aktualizujących narracje spiskowe). Zaprezentowana oryginalna metoda analizy łączy elementy ilościowe oraz jakościowe, odwołując się do analizy kwantytatywno-korpusowej, ale także do jakościowej analizy semantyk, narracji i dyskursów aktualizowanych w tekstach. Wskazane problemy (oraz przedstawione do dyskusji rozwiązania) wiążą zarówno z zasadami konstrukcji analizowanego korpusu, jak i tworzeniem kategorii

analitycznych oraz procedurą badawczą. Podczas wystąpienia zaprezentowane zostaną także wyniki przeprowadzonych badań oraz ich wstępna analiza i interpretacja.

Dr hab. prof. UE Anna Musialik-Chmiel, mgr Agata Berdowska
Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach

Narzędzia ICT i AI w dziennikarskim warsztacie

Charakter mediów społecznościowych pozwala każdemu użytkownikowi na tworzenie i przekazywanie informacji. W dobie GAI zjawisko to wydaje się stawać coraz groźniejsze, ponieważ użytkownicy mogą tworzyć zwodnicze treści o wiele szybciej niż do tej pory.

Zdarzają się niegroźne przekłamania mające na celu np. rozbawienie odbiorcy. Jednak największym i najgroźniejszym problemem jest dezinformacja. Pogłębienie wiedzy w zakresie narzędzi ICT i AI, z których korzystają dziennikarze – to główny cel prowadzonych przez nas badań.

Dr Iwona Grodź

Polskie Towarzystwo Badań nad Filmem i Mediami

Dziennikarstwo filmowe w czasach sztucznej inteligencji. Wyzwania dla realizacji komunikacji dziennikarskiej na ten temat

Tematem wystąpienia będzie dziennikarstwo kulturalne/filmowe badane przez pryzmat psychologii odbioru i rozwoju sztucznej inteligencji. W centrum rozważań znajdzie się kategoria „uważności” przydatna w badaniu zjawiska percepcji przekazów dziennikarskich w czasach AI. Znajomość tego tematu pozwala z jednej strony (z perspektywy

dziennikarza) świadomie wykorzystać wiedzę z zakresu proces odbioru z uwzględnieniem zainteresowań odbiorców i możliwości AI, a z drugiej (z punktu widzenia czytelników) zrozumieć specyfikę odbioru materiałów udostępnianych za pośrednictwem, m.in. platform medialnych. Na wstępie rozważana jest możliwość przekroczenia opozycji społeczne kontra technologiczne (por. ustalenia Bruno Latoura). Zadawane jest pytanie, czy w ten sposób możliwe staje się przeformułowanie tradycyjnych twierdzeń o zmianach władzy i dominacji.

Abstrakty sesji drugiej seminarium naukowego

Projekty badawcze – refleksje metodologiczne

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Agnieszka Stępińska

Prof. UW dr hab. Katarzyna Gajlewicz-Korab, prof. UW dr hab. Michał Głowacki, mgr Dagmara Sidyk-Furman

Uniwersytet Warszawski

Transparentność własności mediów – metodologia The Euromedia Ownership Monitor

Celem wystąpienia jest prezentacja metodologii projektu The Euromedia Ownership Monitor, powołanego w celu zwiększenie przejrzystości własności i kontroli mediów informacyjnych w krajach Unii Europejskiej. Polska i inne kraje członkowskie będą badały własność i kontrolę mediów poprzez publikowanie:

- bazy danych z informacjami na temat własności i kontroli najistotniejszych mediów informacyjnych we wszystkich krajach UE, prawa własności mediów i relacji między platformami cyfrowymi a mediami informacyjnymi;
- wyników, takich jak raporty krajowe, sieci własności firm medialnych w różnych krajach oraz indeks służący do porównawczej oceny poziomu przejrzystości informacji na temat własności i kontroli w krajach UE.

Dr hab. Paweł Urbaniak

Uniwersytet Wrocławski

Etyka dziennikarska w badaniach polskiego środowiska dziennikarskiego (refleksje po badaniach własnych)

Wystąpienie ma na celu prezentację procesu badawczego zrealizowanego na potrzeby projektu naukowego poświęconego europejskim systemom odpowiedzialności mediów. Skupiać będzie się przede wszystkim na badaniach opinii polskich dziennikarzy na temat systemu odpowiedzialności mediów w Polsce (wyniki badania zostały zaprezentowane w książce „System odpowiedzialności mediów w Polsce

na tle systemów w innych krajach”, Wrocław, 2024). Prezentacja ma na celu przede wszystkim podzielenie się ze słuchaczami refleksjami na temat procesu badawczego (m.in. doboru próby, narzędzi badawczych i realizacji samego badania), a także ma być próbą oceny jego skuteczności oraz trudności związanych z badaniem środowiska dziennikarskiego.

Prof. UWr dr hab. Katarzyna Konarska, prof. UWr dr hab. Agnieszka Węglińska

Uniwersytet Wrocławski

Autonomia dziennikarzy w Polsce w latach 2015-2023 – badania wpływu czynników politycznych i ekonomicznych

Wystąpienie ma na celu zaprezentowanie wyników badań, dotyczących sytuacji dziennikarzy w Polsce w latach 2015–2023, odpowiedzi na pytanie czy w tym okresie występowały jakiegokolwiek czynniki polityczne i ekonomiczne mające wpływ na pracę mediów oraz dziennikarzy. Badania opierają się na dwóch filarach: wynikach projektu *Worlds of Journalism Study* (WoJS 2021–2023), obejmującego kwestionariusze wypełnione przez 640 dziennikarzy (3,2% populacji dziennikarskiej w Polsce) oraz wywiadach przeprowadzonych na grupie 20 dziennikarzy, reprezentujących różne segmenty mediów.

Wyniki badań wskazują na znaczące ograniczenia swobody dziennikarskiej, instrumentalizację dziennikarzy przez władze, a także autocenzurę wynikającą z obaw przed konsekwencjami politycznymi i zawodowymi. W praktyce dziennikarskiej uwidacznia się rosnąca polaryzacja mediów, naciski na nadawców prywatnych oraz kontrola nad mediami publicznymi, co negatywnie wpłynęło na pluralizm informacji.

Wnioski z badań ukazują, że autonomia dziennikarska w Polsce była w badanym okresie systematycznie ograniczana, co stanowiło zagrożenie dla demokratycznych standardów w mediach oraz dla samej roli dziennikarzy jako „strażników demokracji”.

Prof. UKEN dr hab. Anna Ślósarz

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

Krytyczna analiza dyskursu i stylometria – badanie dziennikarskich strategii oddziaływania

Pod uwagę wzięto Mariana Dąbrowskiego, krakowskiego nauczyciela wychowania fizycznego, następnie twórcy międzynarodowego koncernu prasowego Ilustrowany Kurier Codzienny, do dziś największego w Europie Centralnej i Wschodniej. Przeanalizowano badania na temat tego największego polskiego koncernu i polityki redakcyjnej jego właściciela oraz cyfrowe zasoby biblioteki „Polona”, Biblioteki Jagiellońskiej, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej i Archiwum Narodowego w Krakowie.

Trudności:

1. Ramowana definicja dziennikarza. Stanisława Michalczyk definiuje dziennikarstwo jako funkcjonalny system, organizację, zawód i strukturę. Merriam-Webster: *journalist to a writer or editor for a news medium* oraz *a person who keeps a journal*. Jednak w polskiej ustawie nastąpiło ramowanie: *dziennikarz to osoba zajmująca się redagowaniem, tworzeniem lub przygotowywaniem materiałów prasowych*. Niektórzy badacze odmawiają więc Dąbrowskiemu statusu dziennikarza, ponieważ napisał tylko dwa artykuły.
2. Utrudniona analiza zawartości. W Bibliotece Jagiellońskiej „IKC” udostępniany jest na mikrofilmach (plus ok. 500 dodatków). W „Polonie” zbiory są niekompletne. Trzeba korzystać z kolorowych

skanów w Małopolskiej Bibliotece Cyfrowej, jednak z uwagi na udostępnienie skanów bez OCR wykorzystując do gromadzenia tekstu np. Capture2Text i AbbyFineReader – rezultaty są niedokładne.

3. Nieprecyzyjne informacje. W „Polonie” zakładka *Otoczenie semantyczne obiektu* podaje *Czas powstania dzieła / realizacji 1901-2000*. Na jego podstawie generowane są odnośniki do Deskryptorów Biblioteki Narodowej, Wikidata, Geonames i innych serwisów.
4. Układ zasobów „Polony” tworzy bias. Jak pierwszy zamieszczono numer z 7.10.1939 r., gloryfikujący Hitlera, podobne dwa następne. Przyciągają kolorami, powielając dyskurs o kolaboracji Polaków z hitlerowcami. Brak informacji, że Dąbrowski wyjechał w sierpniu 1939 roku za granicę na zawsze, że Polska została zaatakowana, że koncern został zmuszony do wydawania „Krakauer Zeitung”. Inaczej Archiwum Narodowe: udostępniło fragment egzemplarza z przemówieniem Prezydenta I. Mościckiego z 1.09.1939 r. zaznaczając wybuch wojny i polskość IKC. Jako rekordy hasła „Ilustrowany Kuryer Codzienny” „Polona” oferuje skany 739 materiałów. Pierwszy jest artykuł *Jewish themes in the Polish press photography on the example of the „Ilustrowany Kuryer Codzienny”*. Taki układ może wpisywać zaangażowany w jednoczenie pozaborowej Polski IKC w dzisiejszy dyskurs podważający tożsamość Polaków.

Mimo tytułu „Ilustrowany...” tylko ostatnie numery zeskanowano w kolorze. Na czarno-białych skanach czerwień zanika, utrudniając odczytanie tytułów oraz dat wydania.

5. Powstał dyskurs dyskredytujący IKC. Na fotografiach z kolekcji NAC widać, że Dąbrowski współpracował z władzami, naukowcami, artystami, sportowcami, przedsiębiorcami i duchowieństwem, z polskimi kolejami, upowszechniał narodową kulturę. Bywa jednak prezentowany jako utracjusz (PRL), który *nienawidził Czechów* (IKC wspierał mniejszość polską podczas konfliktu o Śląsk Cieszyński w 1919 r.) itd.

6. Istnieje dyskurs gloryfikujący IKC. Grand Hotel reklamuje się fotografiami ze śniadań Dąbrowskiego z nieoficjalną Radą Miasta...
 7. Porównawcza analiza stylometryczna (wyodrębnienie i ustalenie częstotliwości słów kluczowych programem *Stylo*) korpusu artykułów z „IKC” oraz korpusu artykułów ze współczesnych ogólnopolskich dzienników pozwoliłaby ustalić, czy z uwagi na postmodernistyczne osłabienie pojęcia narodu rzadziej przebija się dziś przekonanie Dąbrowskiego, że dziennikarz to *civil servant*, wyrażone mieszaninami pojęciowymi, emocjami, osobistym społecznym zaangażowaniem i kierowaniem polityką redakcyjną.
 8. Porównanie w obu korpusach gęstości słownictwa, *readability* i długości zdań programem *Voyant Tools* oraz mieszanin pojęciowych wykazałoby różnice strategii językowego oddziaływania dziennikarzy IKC oraz dziennikarzy współczesnych.
-

Abstrakty sesji trzeciej seminarium naukowego
Metody i narzędzia w badaniach nad
dziennikarstwem

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Dorota Piontek

Dr Malwina Popiołek

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Wykorzystanie narzędzi archiwizacji cyfrowej do analizy zmian treści newsów w dynamicznym środowisku medialnym

Nieprawdziwe wiadomości pojawiające się w mediach tradycyjnych, takich jak prasa, radio czy telewizja, mają złożoną etiologię. Przyczyny zniekształceń faktów w mediach informacyjnych mogą być uwarunkowane czynnikiem ludzkim (np. niedbałość, niedostateczny *research*, brak kompetencji), organizacyjnym (np. presja czasu), a bywa, że wynikają także z celowego działania twórcy treści. Wykorzystanie narzędzi archiwizacji cyfrowej pozwala prześledzić, jak zmieniała się treść danego newsa, co umożliwia także identyfikację potencjalnych przyczyn zniekształcenia.

W prezentacji przedstawione zostanie zastosowanie tej metody na wybranych przykładach.

Dr Monika Wawer

Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Przygotowanie danych audiowizualnych do analizy – krytyczny przegląd narzędzi

Model analizy tekstualnej jest krytykowany za „rozcłonkowywanie dla samego rozcłonkowania”, a także za pomijanie kontekstu badanego utworu, jego produkcję i recepcję. Jednak analiza wizualna i narracyjna jest często potrzebnym punktem wyjścia do badania tekstu, co otwiera różnorodne pola refleksji badawczych.

Dane audiowizualne zebrane do tego typu badań wymagają opracowania, co stanowi często dla badacza spory problem. Przygotowanie scenopisów z podziałem na ujęcia lub nawet szersze segmentacje zabierają miesiące pracy zespołom koderów. Nadzieję budzą nowe dostępne narzędzia. Celem wystąpienia będzie przegląd i krytyczne spojrzenie na niektóre z nich.

Dr hab. Anna Prusak

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Zastosowanie rozkładu Benforda w analizie informacji medialnych

Rozkład Benforda, znany również jako prawo pierwszych cyfr, to fenomen statystyczny opisujący nieliniową częstotliwość występowania pierwszych cyfr w wielu naturalnych zbiorach danych liczbowych: cyfra 1 występuje najczęściej, a cyfra 9 – najrzadziej. Zjawisko to, będące wynikiem właściwości logarytmicznych liczb, jest wykorzystywane m.in. do weryfikacji autentyczności danych liczbowych w różnych dziedzinach, m.in. w finansach, badaniach naukowych, raportach statystycznych. Celem artykułu jest przedstawienie przykładów zastosowania rozkładu Benforda w kontekście analizy informacji medialnych. Na przykład, w przypadku mediów społecznościowych oraz postów w Internecie, analiza liczby lajków, komentarzy czy udostępnień może być wykorzystana do identyfikacji sztucznego wzrostu popularności, jako że fałszywe konta mogą generować dane, które nie są zgodne z rozkładem Benforda. Autorzy omówią krok-po-kroku metodologię zastosowania rozkładu Benforda z demonstracją analizy danych w środowisku R.

Dr Dariusz Raś

Uniwersytet Papieski im. Jana Pawła II w Krakowie

Zastosowanie rozkładu Zipfa w analizie prasy historycznej i współczesnej

Rozkład Zipfa nazywany jest w literaturze „prawem, które rządzi wszystkim językami świata”. Głosi ono, że częstotliwość występowania słów w dowolnym języku naturalnym jest odwrotnie proporcjonalne do ich rangi. Zastosowanie rozkładu Zipfa w analizie artykułów prasowych – historycznych i współczesnych – jest zatem ważnym narzędziem w badaniach nad dynamiką komunikacji medialnej. Może ono pomóc m.in. w ocenie zrozumiałości tekstu, co jest istotne dla recepcji treści medialnych w różnych grupach odbiorców.

Celem wystąpienia jest demonstracja metodologii zastosowania rozkładu Zipfa w analizie korpusu prasowego złożonego z tekstów opublikowanych w latach 1867-2021 w Krakowie i dotyczących jednolitego tematu: konserwacji ołtarza Wita Stwosza, dzieła będącego istotnym tekstem kultury polskiej. Koncentracja na jednym temacie pozwoliła na dokonanie analizy porównawczej artykułów pochodzących z różnych epok medialnych oraz wskazanie na ich dynamikę w aspekcie zrozumiałości – jednego z kryteriów jakości przekazu.

Sesja hybrydowa w języku angielskim

Wykład gościnny

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Agnieszka Stępińska

Prof. Zvi Reich

Ben Gurion University of Negev, Israel

The joy and agony: Developing innovative methods for studying journalists' performance

Two decades after developing the reconstruction interview method for studying news and sourcing practices, Zvi Reich found himself searching desperately for effective methods to study one of the most challenging and evasive phenomena of our field: journalists' knowledge and expertise. After a arduous process of trial and error, he currently leads a research project of four innovative research methods at the Ben Gurion university of the Negev. **News sorting**, a method in which journalists are asked to sort a pack of cards that represent a sample of their recent publications, according to their subject-matter and journalistic complexity and reflect on their sorting, thereby exposing the structure of their existing journalistic expertise; **Delphi panels**, in which experts and journalists correspond anonymously mapping the expected skills and expertise of journalists who cover particular beats; **Natural language processing** that is used to map the emergence of linguistic indicators of expertise, analyzing tens of thousands of items published by the studied journalists throughout their careers; And **micro-diaries**, that help trace the socialization process of journalists and the foundations of their expertise during their first years on the job. Professor Reich will share his joys and agonies in developing innovative methodologies and discuss the assumptions behind them.

Program warsztatów metodologicznych

(14 lutego 2025)

9:00-12:00 METODY ILOŚCIOWE: Analiza zawartości przekazów audiowizualnych z wykorzystaniem książki kodowej – sala 113

Prowadzenie: dr Kinga Adamczewska, dr Denis Halagiera

- omówienie kategorii analitycznych
- zapoznanie się z materiałem badawczym
- proces kodowania

12:00-12:30 Przerwa

12:30-15:00 METODY JAKOŚCIOWE: Dokumenty i procedury – sala 128

Prowadzenie: prof. UAM dr hab. Agnieszka Stępińska

- opracowanie dokumentów dla uczestników (zaproszenie, opis projektu, formularz zgody)
- struktura scenariusza indywidualnego wywiadu pogłębionego
- dobre praktyki i kwestie etyczne

15.00 Zakończenie warsztatów